ПОЛІТИКА

Гарантії безпеки для України: про що домовляються США та Європа і чому заперечує Росія

Алекс Рауфоглу

20 листопада 2026, 13:46

Президент України Володимир Зеленський (другий ліворуч) із лідерами Великої Британії, Німеччини, Франції та спецпредставником США Джаредом Кушнером на саміті в Берліні 19 листопада 2026 року

США та європейські країни наблизилися до узгодження позицій щодо мирного плану для України. Вашингтон допускає надання Києву гарантій безпеки за зразком НАТО, а представник США Джаред Кушнер заявив, що Москва може погодитися на такий підхід. Однак Росія поставила під сумнів це твердження.

Переговори за участю українських і західних посадовців у Берліні залишили невирішеними низку ключових питань, зокрема як захистити Україну від нового російського нападу, чи буде збережено її територіальну цілісність і на які поступки, можливо, доведеться піти заради мирної угоди.

Поки європейські лідери домагаються участі в мирних переговорах поряд зі США, Україною та Росією, американський представник **Стів Віткофф** заявив, що «попереду ще важлива робота».

Віткофф, який разом із **Джаредом Кушнером**, зятем президента США **Дональда Трампа**, взяв участь у зустрічі в **Берліні** 19 листопада, назвав переговори «відвертими та продуктивними». За його словами, Трамп налаштований завершити війну так, щоб забезпечити безпеку й суверенітет України та не допустити повторення конфлікту.

> Зустріч «Коаліції охочих» – групи країн, які координують військову та іншу підтримку України, – відбулася під головуванням канцлера Німеччини **Фрідріха Мерца**. У ній взяли участь президент України **Володимир Зеленський** та інші лідери. Метою зустрічі було посилення підтримки Києва з боку Заходу та забезпечення участі Європи в мирних зусиллях під проводом США.

Гарантії безпеки за зразком НАТО здобувають підтримку

Кушнер окреслив підхід американської адміністрації до повоєнної безпеки України, заявивши, що Вашингтон досяг прогресу в отриманні згоди Росії на ідею гарантій за зразком статті 5 Північноатлантичного договору. Йдеться про зобов'язання, побудоване за принципом колективної оборони НАТО, відповідно до якого напад на одного члена Альянсу вважається нападом на всіх.

Спецпредставник США Джаред Кушнер під час пресконференції за підсумками саміту «Коаліції охочих» у Берліні 19 листопада 2026 року

«З погляду Америки надання гарантій безпеки, подібних до передбачених статтею 5, – це справді, справді дуже серйозний крок», – сказав він.

Кушнер додав, що Трамп відкритий до цієї ідеї за умови, що вона відповідатиме інтересам США та стане частиною ширшого пакета безпекових домовленостей.

За словами Кушнера, Вашингтону вдалося зробити цю концепцію «прийнятною» для Москви. Він стверджував, що Росія також зацікавлена в тому, щоб після завершення нинішньої війни не допустити нової. Водночас Кушнер визнав, що сумніви щодо намірів Москви залишаються.

Росія, яка вимагає, щоб будь-яка мирна угода передбачала заборону на вступ України до НАТО в майбутньому, негативно відреагувала на припущення, що Москва може погодитися на домовленості, які включатимуть гарантії безпеки для України за зразком статті 5.

«Хочу сказати, що навіть пошук формули «квазічленства» Києва в НАТО або спроби знайти якесь, у лапках, «креативне рішення» в цій сфері є для нас неприйнятним варіантом», – заявив 20 листопада заступник міністра закордонних справ Росії **Сергій Рябков.**

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:
Повернення до ультиматуму 2021 року. Чого вимагає Росія від України та Заходу на переговорах?

Київ і Захід «повинні визнати, що наша вимога про невступ [України] до НАТО не підлягає обговоренню», цитує Рябкова російське інформаційне агентство «Інтерфакс».

«Коли це станеться, я вважаю, що питання гарантій безпеки в тому чи іншому вигляді можна буде обговорювати», – додав він.

Гарантії за зразком статті 5 могли б відтворювати окремі елементи зобов'язань НАТО щодо колективної оборони без надання Україні членства в Альянсі. Їхня надійність залежатиме від юридичних зобов'язань, військових домовленостей і готовності країн-учасниць реагувати на новий російський напад.

Президент України **Володимир Зеленський** заявив, що Україна хотіла б отримати більше ясності щодо того, що саме передбачатимуть такі гарантії.

«Я не впевнений, що в нас є спільне [розуміння] статті 5», – сказав він.

Президент України Володимир Зеленський і президент Франції Емманюель Макрон перед початком саміту «Коаліції охочих» у Берліні 19 листопада 2026 року

Зеленський додав, що для нього це означає, «що на вашій території перебувають певні сили партнерів», давши зрозуміти, що, на його думку, американські та європейські війська мають бути розміщені в Україні.

Тим часом президент Франції **Емманюель Макрон** закликав союзників України знову розглянути питання її членства в НАТО, а не покладатися виключно на альтернативні механізми гарантування безпеки.

«З огляду на максималістський характер російської позиції, я вважаю, що нам потрібно знову порушити питання вступу України до НАТО», – заявив Макрон.

Він також закликав терміново поставити Україні системи протиповітряної оборони та ракети-перехоплювачі для захисту цивільного населення й критичної інфраструктури від російських ракетних і дронових атак.

Європа наполягає на юридично зобов'язальних гарантіях

У спільній заяві, оприлюдненій після зустрічі в Берліні, лідери Німеччини, Франції, Великої Британії та України підтвердили, що після набуття чинності режимом припинення вогню Київ має отримати надійні, юридично зобов'язальні гарантії безпеки.

Запропонований механізм може передбачати тривалу військову, фінансову й технічну допомогу, участь у механізмі моніторингу припинення вогню під керівництвом США, а також розгортання багатонаціональних сил під європейським командуванням за підтримки Вашингтона.

Ці сили могли б здійснювати заходи для зміцнення безпеки на суші, на морі та в повітрі, а також сприяти посиленню Збройних сил України. Лідери також передбачили юридично зобов'язальне зобов'язання, яке підлягатиме затвердженню відповідно до національних процедур, вживати заходів для відновлення миру й безпеки в разі нового нападу Росії.

> Москва категорично виступає проти розміщення західних військ в Україні як складової гарантій безпеки. Цю позицію президент Росії Володимир Путін повторив і цього тижня.

У спільній заяві наголошується на необхідності поважати суверенітет і територіальну цілісність України, а також її право самостійно обирати механізми забезпечення власної безпеки. Учасники зустрічі також відкинули можливість зміни міжнародних кордонів силою.

Коаліція пообіцяла продовжувати військову й фінансову підтримку Києва та посилювати економічний тиск на Москву, зокрема через заходи, спрямовані проти російських доходів від енергоресурсів, операцій із криптовалютами, незаконних фінансових потоків і військово-промислового комплексу Росії.

Європейські лідери також закликали до енергетичного перемир'я на зимовий період і домовленостей щодо захисту експорту продовольства через Чорне море, оскільки російські атаки загрожують енергопостачанню України, а війна продовжує порушувати морську торгівлю.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:
«Не довіряйте Путіну»: Майк Помпео оцінив перспективи миру та ризики переговорів з агресором

Мерц заявив, що найближчим часом очікуються подальші мирні переговори за участю Європи поряд зі США, Росією та Україною. Він припустив, що Об'єднані Арабські Емірати могли б стати нейтральним майданчиком для їх проведення.

Кушнер заявив, що Трамп хоче, аби угоду розробляли за участю Європи та України, а не щоб Вашингтон нав'язував її в односторонньому порядку.

«Президент Трамп хоче укласти угоду, маючи Європу на своєму боці», – сказав він.

Політика Трампа щодо Росії зазнає критики

Дипломатичні зусилля відбуваються на тлі дедалі більшої критики у Вашингтоні нещодавніх контактів Трампа з президентом Росії Володимиром Путіним і лідером Китаю **Сі Цзіньпіном**.

19 листопада Трамп зустрівся з Путіним і Сі Цзіньпіном на тристоронньому саміті в китайському Шеньчжені. Зустріч не принесла прориву в питанні завершення російської війни проти України. У спільній американсько-китайсько-російській заяві війна взагалі не згадувалася.

Президент США Дональд Трамп тисне руку президенту Росії Володимиру Путіну в присутності лідера Китаю Сі Цзіньпіна перед урочистим прийомом на саміті АТЕС у Шеньчжені, Китай, 18 листопада 2026 року

Лідер демократів у Сенаті США **Чак Шумер** назвав тристоронню зустріч дипломатичним провалом, заявивши, що Трамп не домігся жодних вагомих зобов'язань щодо України чи міжнародної безпеки.

Джин Шагін, провідна представниця демократів у Сенаті з питань зовнішньої політики, заявила, що поразка Путіна в Україні залишається критично важливою для національної безпеки США.

Конгресмен **Грегорі Мікс,** провідний представник демократів у Комітеті із закордонних справ Палати представників, заявив, що саміт не сприяв просуванню ядерного нерозповсюдження, не поклав край російській війні та не розв'язав проблем порушення прав людини в Китаї.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:
Дональд Трамп дорогою з Китаю подзвонив із літака на саміт «Коаліції охочих»: деталі

Сенатор-республіканець **Том Тілліс** також висловив сумніви щодо намірів Москви та Пекіна, а конгресмен **Дон Бейкон** розкритикував підхід Трампа, нагадавши, що

республіканці традиційно протистояли Росії та Китаю.

Сенатор-демократ **Тім Кейн** вніс проєкт резолюції, яка передбачає вимогу до адміністрації надати пояснення щодо закупівель російського пального, послаблення санкцій і затримок із постачанням Україні боєприпасів для протиповітряної оборони.

Він наголосив, що закупівля російського пального створює ризик надходження до Москви додаткових коштів, які вона може використати для фінансування своєї війни.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Трамп, Сі та Путін провели історичну зустріч, але не досягли прориву: чотири головні висновки з тристороннього саміту

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Чому «Ялта-2» насправді не є Ялтою

ЗАВАНТАЖИТИ

Алекс Рауфоглу

Старший кореспондент Радіо Вільна Європа / Радіо Свобода у Вашингтоні, округ Колумбія.

Світ | Політика | Війна

© Радіо Свобода, 2026 | Усі права застережено.